

Bütün ülkelerin  
proleterleri birleşin!Karkören hemü  
velatan vekbin!

# İŞÇİNİN SESİ

Tanklarla gelen  
devrimle  
gitmelidir!Yıl:10, Sayı:242  
19 Eylül 1983

## ÇEK-AL



# 10 Eylül 1983 günü K'ın'd düzenlenen TKP'nin 63. kuruluş yıldönümü toplantısı

### Açılış

Toplantıyı Ali H. Karadağ yoldaşımız şu sözlerle açtı:

Yoldaşlar!

Türkiye Komünist Partisi'nin 63. kuruluş yıldönümü toplantısına hepiniz hoşgeldiniz. Şimdi şehitlerimizin anısına hepinizi bir dakikalık saygı duruşuna çağırıyorum.

(Saygı duruşu)

Yoldaşlar!

Toplantımızın ilk konuşmasını 10 Eylül toplantılarının bir geleneği olarak bir işçi yoldaş yapacak. Levent yoldaş konuşmasını yapmak için kürsüye çağırıyorum.

### Levent yoldaşın konuşması

Değerli yoldaşlar!

TKP 63 yılını doldurdu. 1920'lerden 1973'e, partimizin tarihi giderek likidasyon tarihi olmuştur. Parti, 1973'de yeniden kurulma dönemine girdi, atılma geçti.

İşçi sınıfımız 1960'lardan sonra, özellikle 1970'lerden sonra, kendi sınıf partisini, komünist partisini arar duruma gelmişti. TKP bu dönemde yığınları sarmaya başlamış, kısa sürede güçlenmiştir. Ancak partimiz tek bir şeyde bütünleşememiştir: İdeolojik birlik. İşte en önemli sorun burada yatmaktadır.

Ülkemizde devrim-karşı devrim boğuşması hızla artarken, sınıf mücade-

lesi keskinleşirken, ortama uygun taktikler, eylemler gerekiyordu. İşte bu dönemde oportünizme başkaldırı, Leninci çizgi yaratmanın ilk adımı oldu. Öncü, gerçekten Marksist-Leninist bir partiye ihtiyaç vardı. Çünkü iki yol vardı: Ya faşizm ya ileri demokratik halk devrimi. *İşçinin Sesi* böyle bir dönemde, böyle canalıcı bir dönemde ortaya çıktı. "1 Mayıs İstanbul'da kutlanmalıdır!", "İşçiler silahlanın, devrime hazırlanın!" belgelerini attı. Tarih direnişlerinde, İzmir ayaklanmasında aktif yerini aldı.

Bu dönemde, doğru siyaset henüz yığınları sarmamıştı. Kısa sürede karşı devrim üstün geldi. Karşı devrimin gelmesiyle Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu 14 Eylül'de cuntanın faşist olduğu-

nu açıkladı. Partimizin oportünist kanadı ise cuntanın faşist olmadığını üç yıl ısrarla savunduktan sonra, geçtiğimiz ay, cuntanın faşistleştığını ilan etti. TKP içindeki kavgada tarafların konumlarını bu örnek iyi anlatıyor. Bizim menşeviklerimiz ancak üç yıl sonra nihayet faşist diyebildiler. Bu şunu gösteriyor: Biz Türkiye'de devrimi yapacağız. Bizim menşevikler durup düşünecekler, hakikaten devrim oldu diyecekler. Bunlar tarihin gerisinden geliyorlar.

Yoldaşlar, ülkemiz içten içe kayıyor. Türkiye toplumu devrim istiyor. Görevlerimiz olağanüstü ve önemlidir. Türkiye Komünist Partisi'nin 64. yılı bu görevleri yerine getirmede önemli bir yıl olacaktır. Tarihin bize yüklediği görevleri hakkıyla

la yerine getirmek için vargücümüzle çalışacağız ve başaracağız.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın TKP-İşçinin Sesi!

Kahrolsun faşist cunta! Faşizme karşı tek yol devrim!

### A. H. Karadağ yoldaşın konuşması

Yoldaşlar! Bugün TKP'nin 63. yılını, TKP-İşçinin Sesi hareketinin varolduğundan bu yana da 5. TKP kuruluş yıldönümünü kutluyoruz.

Beş yıldır TKP'nin kuruluş yıldönümü toplantıları, yeni ve ayrı bir önem kazandı. Bu toplantıların her birinde, Türkiye devrim hareketinin önündeki

sorunlara ışık tutan ürünler verildi.

TKP içindeki kavga eski ile yeninin, oportünizm ile devrimci kanadın kavgasıdır. Dört yıldır süren kavga oportünizmin sergilenmesini, deşifre edilmesini önemli ölçüde sağlamıştır. Bugün önümüzdeki sorun, Türkiye Komünist Partisi'nin önündeki görevleri doğru, Leninci çizgiyi bütün açıklığıyla koyabilmektir. Bu salonda yaptığımız toplantının böyle bir anlamı var. İleride tarihin değerlendirmesinin bu yönde olacağına inanıyoruz. Türkiye Komünist Partisi'nin 63. kuruluş yıldönümü toplantısında, konuşmasını yapmak üzere TKP-İşçinin Sesi hareketinin kurucusu ve önderi Yürükoğlu yoldaşımızı buraya çağırıyorum.



### Yürükoğlu yoldaşın konuşması

Partimizin 63. yıldönümü hepimize kutlu olsun. Nesiller boyunca halkların kurtuluşu için ölenleri, işkencelerde, hapislerde direnenleri saygıyla selamlarım.

1983 yılı partinin bütününde H.L.rdal olayı çevresinde gelişti. Erdal yoldaşın tasfiye biçimi, ardından getirdikleri gerekçeler, partizan kliğinin partimizin kötü alışkanlıklarının yalnızca dolaylı bir temsilcisi değil, doğrudan ürünü, ta kendisi olduğunu açıkça ortaya serdi.

İ.Bilen'in tasfiyesi, bu oportünist

kliğin parti yönetimini bir kadro halinde ele geçirdiğini anlattı.

Bu kliğin parti yönetimini ele geçirdikten sonra yaptığı ilk iş, Demirel'i cepheye çağırarak, devrim hareketinde komünistlerin hegemonya istemediğini, kurulacak ilerici bir hükümette yer almak gibi istekleri olmadığını söylemek oldu.

Son yaptığı da, sizler belki bilmiyorsunuz, 10 Eylül 1983 Köln Yürüyüşü Hazırlık Komitesi'ne Türkiye'den aldıkları(!) bir enformasyon getirmek oldu.

Buna göre cunta, Köln mitingine silahla saldırmak üzere Almanya'ya 600 tane tam silahlı polis göndermiş! Bu bilgiyi Türkiye'den mi, Almanya'dan mı, neredense duyup getirdikleri için (eğer kendileri uydurmadılarsa) suçlamıyorum. Fakat nedense insanların psikolojilerini geriye çekici bilgileri hep bunlar getirirler. Türkiye'de de defalarca, şunu yapmayalım faşizm gelir, bunu yaparsak geliyorlar diyen bunlar değil miydi?

Yoldaşlar, bu oportünist yönetim, son yıllarda Sovyetler Birliği ve sosya-



lizim üzerine getirdiğimiz görüşler nedeniyle bize anti-Sovyet çığıklarıyla, ağzından köpükler saçarak saldırıp durdu. Şimdilerde, sıkı durun, bu fikirleri aynen söylemeye başladıklarını duyarsanız hiç şaşırmanın. Çünkü sanıyorum, Andropof yoldaşın yönetiminde SBKP de "anti-Sovyet" olmaya başladı. Bir süredir Sovyetler Birliği'nin yayınlarını izleyen yoldaşlar gayet iyi görmüşlerdir ki, yeni yönetim bazı yanlışları geri çekmekte, birçok konuda doğru görüşler öne sürmektedir.

Sovyetler Birliği'nden açılmışken güncel bir sorunda tutumumuzu belirtmek gerekir. Sivil bir yolcu uçağının düşürülmesi, 269 insanın yok yere ölmesi, tüm insanlık ailesiyle birlikte üzüldüğümüz, son derece acı, şanssız bir olaydır. Ancak bu olayın asıl sorumluluğu, sivil bir uçağı ördek tuzağı olarak kullanmaya kalkışan, bu uçağın ışksız, uyarılara aldırmadan, radyo haberleşmesinde kasıtlı olarak yanlış bilgi vererek 2,5 saat — 300 mil Sovyet hava sularını en hassas bir askersel bölgede ihlal etmesini hazırlayan ABD emperyalizminin omuzlarındadır. Sovyetler Birliği, uluslararası hukuk çerçevesi içinde tüm uyarıları yerine getirmiştir. Bu acı olayı iğrenç biçimde sömürmeye çalışan ABD'nin ise, bunları söylerken aynı anda Lübnan'da bir başka ülkenin suçsuz ve haklı insanını bombalamasını lanetliyoruz.

Geçtiğimiz yıl içinde menşevikler parti içi krizde zararlı çıktılar ve partinin savaştı kesimi çok değerli yoldaşlar kazandı. Bu yoldaşların katkısı pratik çalışmalarımızda hemen hissedilmeye başlandı. Bunu hepimiz yakından biliyoruz.

Yoldaşlar, ülkenin durumu örgütlenmeye büyük bir hız vermemizi gerektiriyor. Örgütlenme seferberliğinin getirdiği alışkanlıkları daha ısrarlı uygulamamız gerekiyor. Bu yılın vurgusu *örgüt* olacaktır. 10 Eylül toplantısını Almanya'da yapmamızın anlamı budur.

## Sözümüzde durduk

Yoldaşlar, bildiğiniz gibi Türkiye Komünist Partisi, Büyük Ekim Devrimi'nin doğrudan etkisi altında, yeryüzünde yeni bir çağ açıldığı dönemde, 10 Eylül 1920'de kuruldu. Mustafa Suphi yoldaşın liderliği altında Bakü'de toplanan I. Kongre, ülke içindeki ve dışındaki komünist gurupları birleştirdi ve partimizin I. Programı'nı kabul etti.

Ardından gelen yıllar partiye çok çetin koşullar dayattı. Onbeşer'in Kemaleler eliyle Karadeniz'de boğdurulması, partinin en seçkin yönetim kadrosunu bir anda yitirmesi, gelecekte karşılaşılabilecek tüm sorunların altında yatan önemli bir neden oldu.

Yine de o yıllarda parti tüm ağır teröre, işçi sınıfının azlığına, toplumsal ortamın hazır olmamasına rağmen çalışmalarını olabildiğince sürdürdü. 1926 yılında Viyana'da Şefik Hüsnü yoldaşın yönetiminde toplanan, Nazım Hikmet yoldaşın da katıldığı konferans, ülkenin değişen koşullarını yansıtacak biçimde partimizin II. Programı'nın hazırlanması kararını aldı. Bu program daha sonra 1929'da örgütlere sunuldu ve 1930 yılında yayınlandı.

1932'de partinin 4. ve son kongresi toplandı. Bu iki yıl içinde ne olduysa, 1930'da kabul edilen programı, 1932'de toplanan kongre sekte buldu ve değiştirilmesini kararlaştırdı. 1973'de ortaya çıkan III. Program'ın "giriş" bölümün-



de de II. Program için sekte denir. Yine 1973 programının "giriş" bölümündeki anlatımıyla bu karar, "parti yönetiminde uzun süre oportünistlerin program ve tüzüğün yenilenmesi önerilerine aldırmamaları" nedeniyle tam 41 yıl yerine getirilemedi! Yalnızca bu gerçek bile TKP'de bugün yürüyen kavga'nın çerçevesini ve derinliğini, nasıl bir kanserle karşı karşıya olduğumuzu iyi anlatıyor.

Bu bir yana, durumu tam olarak anlamak da pek olanaklı değildir. Sekter denilen bir programı oportünist dedikleri bir yönetim değiştirmek istemiyor, bunun için 41 yıl direniyor. Bir de bugünkü oportünistler, sekte bir programı değiştirmemek için 41 yıl direnmiş bir yönetime oportünist diyor. İşin içinden çıkmanın olanağı yok.

Elimizle belge yok ama sezgiyle de olsa toplumsal bir olay olduğu için akıl yürütebiliriz. 1930-1932 arası Komintern'in çizgi değiştirme yıllarıdır. 1928'de toplanmış olan Komintern 6. Kongre kararlarının "sekte" bulunup, 7. Kongre'nin ideolojik platformunun hazırlanmakta olduğu yıllardır. Bu çark edişle, bizim programın sekte bulun-

ması ve yeni program istenmesi ardından, 1932'den bu yana TKP bir daha belini doğrultamamıştır. Demek ki partinin çoğunluğuna karşı bir istek dayatılmıştır. Bu tarihlerden başlayarak partinin sürekli olarak birkaç yönetim merkezi yaratması, "parti yönetimi hangisidir" sorusunun sürekli olarak canlı kalması da bu yargıyı destekler. Kim, nasıl dayatmış, bunu da elbet *İşçinin Sesi*'ne geçecek yeni yoldaşlarla beraber yeni belgeler ortaya çıktıkça öğreniriz.

1950'lerle beraber, giderek çalışmasını iyice tatil eden parti, örgütsüz, programsız, tüzüksüz 1970'e dek geldi. Bu tarihlerde başlayan yeniden örgütlenme çabası, yeni bir programın da yazılması gereğini dayattı. Özellikle Yakup Demir yoldaşın yazılarında getirdiği çerçeveye dayanan III. Program'ın yazılması 1973 yılında bitti, 1974 yılında parti örgütleri onayladı. Bu program en başta Yakup Demir ve İ. Bilen yoldaşların ürünü oldu.

I. Program dışındaki öteki iki program bir kongrece onaylanmadı. Partimizde 1932'den bu yana kongre toplanmadı. III. Program'ın kendisi de eklektik, oportünist bir program oldu.

Böyle bir kalıtım altında, partinin oportünizmin elinden kalıcı olarak çekilip alınması davasına baş koyan komünistler, 1979 yılında açık-örgütlü-disiplinli kavgalarını başlattılar. 1980 yılında toplanan TKP Leninci örgütlerinin I. Konferansı, Marksizmi ve Türkiye'yi doğru yansıtan IV. Program'ın hazırlanmasını ve toplanması gereken 5. Kongre'ye sunulmasını kararlaştırdı.

1981 yılında toplanan TKP Leninci örgütlerinin II. Konferansı bu istemleri yineledi.

IV. Program, Türkiye'de devlet-tekelci kapitalizminin oluştuğu, yönetici sınıflın gitgide emperyatistleşme zorunluluğuna dayandığı, yayılmacı eğilimlerin belirleyicilik kazanmaya başladığı, bu amaçlara erişemediği için de kapitalizmin çıkmazda olduğu, ekonomik-toplumsal sorunların ancak devrimle çözülebilir olduğu bir aşamanın programı olacaktır.

Yoldaşlar! 10 Eylül 1983'de, partimizin 63. kuruluş yıldönümünde hepimizi sevindirecek bir açıklama yapabildiğim için gerçekten mutluyum. *Sözümüzde durduk!* Türkiye Komünist Partisi'nin IV. Programı hazırdır. Bu toplantıyla tartışmaya açıyorum.

## IV. Programın kurgusu

Yoldaşlar, Lenin'e göre bir program üç fikir gurubunu kapsamalıdır: 1) Program partinin temel görüşlerini formüle etmelidir. 2) Acil siyasal görevleri tam

tamina ortaya koymalıdır. 3) Ajitasyonel eylem alanını kapsayan acil istemleri göstermelidir.

Yine Lenin'e göre birinci gurupta programın formülâ etmesi gereken temel görüşler şunlardır: Ülkenin ekonomik gelişme düzeyi, egemen üretim tarzı. Bunun sonucu olarak toplumda ezilmenin ve sömürünün artışı. Proletaryanın toplumdaki rolü ve sonul amacı.

İkinci gurupta ortaya konacak acil siyasal görevler, ana düşmanı ve işçi sınıfının bağlaşıklarını ayırmak, devrimin stratejisini çizmek olacaktır.

Üçüncü gurupta yer alacak olan ajitasyonel eylem alanını kapsayan acil istemleri de Lenin üç parçada ele almıştır: a) Ülke çapında istemler. b) İşçi sınıfı için istemler. c) O tarihin Rusya'sı açısından köylülük için istemler.

Bugün taslak olarak tartışmaya sunduğumuz TKP'nin IV. Programı altı bölümden oluşmaktadır:

1. "Çağımız kapitalizmden komünizme geçiş çağıdır" adlı bölüm. En genel hatlarıyla dünya ve çağ değerlendirmesi yapıyor, dünyanın ilerlemesinin global yolunu, dünya devrimini ele alıyor.

2. "Türkiye'de devlet-tekkelci kapitalizmi" adlı bölüm. Türkiye'nin ekonomik gelişme düzeyini, üretim biçimini ve bunların toplumsal sonuçlarını ele alıyor.

3. "Türkiye'de devrimci aşama, sınıfların konumu ve halkın birliği" adlı bölüm. Türkiye'de devrimin karakterini, sınıfların potansiyellerini ve komünist partisinin stratejisini, ana düşmanı ve bağlaşıklarını ele alıyor.

4. "Tekellere karşı halkın savaşımlı ve ileri demokratik halk devrimi programı" adlı bölüm. Ajitasyonel eylem alanını kapsayan istemleri içeriyor.

5. "Sosyalist toplum ve sosyalist devlet" adlı bölüm. Sonul amacımızı ve nasıl bir sosyalizm hedeflediğimizi ele alıyor.

6. "Komünist partisi" adlı bölüm. Tüm bu görüşleri öne süren ve bunlar için savaşılan bu parti nasıl bir partidir, nasıl bir parti olmayı amaçlıyor sorusunu yanıtlıyor.

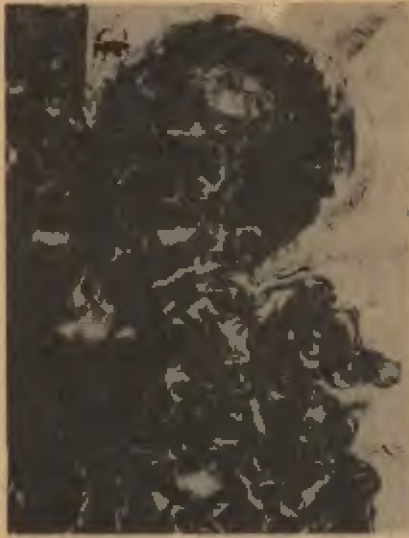
Görüldüğü gibi, Lenin'in birinci bölüm için söylediği temel görüşler, bizim programımızda birinci, ikinci ve beşinci bölümlere dağılmıştır. Altıncı bölüm, komünist partisi bölümü Lenin'in önerisinde yoktur. Ancak bugünkü dünya koşulları altında, çeşit çeşit komünist partisinin var olduğu bir dönemde, böyle bir bölümün varlığı gerçekten zorunludur, hem de temel görüşlerimiz arasındadır. Birinci ve beşinci bölüm, dünya değerlendirmesi ve sosyalist toplum bölümleri Lenin'in önerisinde çok kısadır. Fakat yine

tarihin bu noktasında, dünyanın-bugün geldiği yerde ve komünist hareketin çözmek durumunda olduğu sorunlar karşısında bu bölümlerin de Lenin'in önerisinden daha uzun olması gerekirdi. Hele yaşayan bir sosyalizm varken, hele sosyalizmin çok sayıda sorunu varken ve bu sorunlar emperyalizm tarafından sömürülüyorken.

Lenin'in ikinci bölümü bizde tam karşılığıyla üçüncü bölüm, "Türkiye'de devrimci aşama" denilen bölüm olmaktadır.

Lenin'in önerisinin üçüncü bölümü ise bizde tam karşılığıyla dördüncü bölüm olan "Tekellere karşı halkın savaşımlı" bölümü olmaktadır.

Söylediklerimi toparlarsam, Lenin'in



önerdiği üç fikir gurubu da bizim programımızda vardır. Fakat kurgusu değişiktir. Birbiri ardından değil, birbiri içinden geçerek, yerleri yer yer değişerek gelmektedir.

IV. Program taslağını biraz uzun bulacaksınız. Bir programda belki olmaması gereken açıklama, tanımlama, kanıtlamalar taşıyor. Bu, program tartışma aşamasında daha anlaşılır olsun, çeşitli fikirlerin altındaki mantık daha iyi anlaşılabilir diye yapıldı. En mükemmel bir belge olabilmesi için üzerinde yoğun olarak çalışacağız.

Uzunluğuyla bağlı olarak, üslup da yer yer acıcılıktan uzaktır. Bunları da düzeltmek gerekecektir.

Yalnız yine de uzunluğunu, kafanızda pek sorun yapmamalısınız. Dünya komünist hareketinde, ilginç bir durum, programlar uzunluk açısından dönemlere göre epey değişmiştir. Yadsımanın yadsıması gibi, bir dönem uzamış, bir dönem kısalmıştır.

Marx'ın zamanında parti programları uzun ve kapsamlıymış. Komünist Partisi Manifestosu hiç de kısa değildir. Lenin'in dönemine gelince, özellikle

Bolşeviklerin yaklaşımı olarak programlar iyice kısalmış. RSDİP'nin çok kısa olan programı 1903'de yazılmış, 1918'de değişmiş.

Bugün, öteki komünist partilerine bakarak değil, gerçekten devrimci hareketin gereksinimlerine bakarak şunu söyleyebilirim ki programların yeniden kapsamlı olması, biriken sorunları yanıtlaması zorunludur. Komünist hareket tıkanıklık içinde, çok yönden çekiştiriliyor, komünizm adına çok tuhaf şeyler getiriliyor. Bunlar karşısında konumumuzu açık olarak ortaya koymak zorunludur. Bunu da çok kısa bir programla yapmak gerçekten güçtür. Ancak tartışma sihirli bir şeydir, herşeyi billurlaştırcağı ve daha kısa biçimde anlatmayı getirecektir. Özünden budamak koşuluyla.

### **Dördüncü program Marksizmi Türkiye'ye uygulayarak derinleştiren yepyeni bir programdır**

Yoldaşlar, sizler, İşçinin Sesi'nin görüşlerini birlikte yaratan ve benimseyen insanlar olarak, IV. Program'da "yepyeni" çok az şey bulacaksınız. Hepsi yıllardır İşçinin Sesi'nin araştırdığı, geliştirdiği, sonuçlandırdığı konular, görüşlerdir. Bu yıllardır planlı biçimde, teoriyi, dünyayı ve ülkemizi en doğru yansıtan bir program için çalıştığımızın kanıtıdır. Ne yaptığımızı biliyorduk. Bazen yoldaşlar, "şu konuyu neden işliyorsunuz?" gibi sorular da yöneltiyorlardı. Herhalde şimdi anlamı yerine oturur.

Programda tüm yoldaşlar kendilerinden, yıllardır yapmakta oldukları pratik-teorik çalışmalardan sonuçlar bulacaklardır.

IV. Program, Türkiye komünist ve işçi hareketi için, tüm fikirlerini yıllardır geliştirmekte ve söylemekte olmamıza rağmen yepyeni bir programdır. Hatta, çok konuya yanaşım biçimiyle dünya komünist hareketi içinde de yeni ve farklı bir programdır. Sayısız örneğinde rastladığımız gibi basmakalıp, soru sormadan ezberlenmiş, mantığı kavramadan aktarılmış tek bir cümlesi yoktur.

IV. Program, Türkiye devrimci hareketi içinde komünist çiziyi tüm öteki renklerden bıçak gibi ayıracaktır. Her konuyu ele alışta, "resmi iyimserlik"lerden, abartmalardan uzak, zorlukları saklamaz ama sarsılmaz bir komünist iyimserlikle doludur.

Şimdi yoldaşlar, programın bazı önemli yanlarına bir-iki cümleyle değinelim.

IV. Program, şimdilerde iyice unutulmuş olan dünya devrimi kavramını tüm



görüşlerinin omurgası yapmış ve bu amaca varmada hangi güçlere ne görevler düştüğünü büyük bir açıklıkla işlemiştir.

IV. Program, Türkiye'de 1970'lerden bu yana devlet-tekeli kapitalizminin belirleyici olgu olduğunu ve ülkenin emperyalistleşme aşamasına vardığını söyleyen tek programdır. Zaten bunları söyleyen tek örgüt de biziz. Ülkenin genel geriliği, güçlü emperyalist devlerin varlığı gibi nedenlerle bu amacına ulaşamayan Türkiye burjuvazisi, ülke içinde sömürüyü giderek ağırlaştırmakta, bunu sağlayabilmek için de sürekli olarak totaliter, faşizan ve faşist rejimler üretmektedir. Toplumsal yaşamın her alanı, ya faşizm ya devrim ikilemini yansıtmakta, üçüncü yollar hep geçici olmaktadır.

Türkiye devrimci hareketinde, ülkenin önündeki devrimci aşamaya, devrimin karakterine ilişkin olarak, uluslararası oportünizmin derin etkileri altında uzun yıllardır anlamsızlık, bulanıklık, ne dediği anlaşılmazlık egemendir. Çok sayıda parti ve hareket, ülkenin önündeki devrimin karakterini "burjuva demokratik özlü" olarak açıkça belirlemiş, geri kalanların çoğunluğu ise, tekeldışı burjuvaziyi halk sınıflarının birliğine çağırarak bunu belki daha kapalı, ama daha az dürüst biçimde yapmıştır. IV. Program bu konuda getirdikleriyle tüm renklerden kendini ayırmıştır. Programın verdiği adla, *ileri demokratik halk devrimi* burjuva özlü bir devrim değil, proletaryanın *siyasal* devrimidir. Görevi, kapitalizmin önündeki engelleri temizlemek değil, baş düşman emperyalizmi ve yerli finans oligarşisini alaşağı etmektir. Devlet-tekeli kapitalizminin egemen olduğu, yerli finans oligarşisinin devleti eline geçirdiği Türkiye'de önümüzdeki *toplumsal devrim* aşaması ise sosyalizmdir. Böyle bir ülkede demokrasi kavgası, anti-feodal çerçeveden çoktan çıkmış, bir üst aşama olan kapitalizmden sosyalizme geçişin çerçevesi içine oturmuştur.

IV. Program'ın getirdiği önemli bir başka fikir, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olan bu çağda, proletaryanın yalnızca ideolojik değil, fiili öncülüğü altında kurulacak her çeşit erkin, *proletarya diktatörlüğünün* bir çeşidi olacağı fikridir.

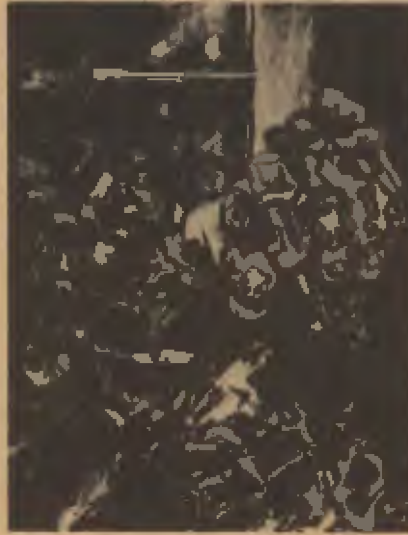
Bu nedenle IV. Program, Türkiye devriminde *proletarya hegemonyası* fikrini çeşitli açılardan büyük bir önemle ele almıştır. Proletarya hegemonyası ve proletarya diktatörlüğünü öznel bir seçim değil, nesnel, tarihsel açıdan zorunlu bir uğrak olarak açıkça belirleyişle tüm oportünist, revizyonist, yüro-komünist görüşlerle arasına çizgiyi çekmiştir.

IV. Program'da "cephe" adı geçme-

miştir. Bu, partimizin devrimci güçler arasında birlik fikrinin canalıcı önemini küçümsediğini değil, şablonlara, klişelere karşılığını göstermektedir. Savaş birliği zorunludur ama bu, kavganın gelişimi içinde çeşitli biçimlerde ortaya çıkabilir. Taktik sorunlar strateji, hele ilke düzeyine hiç çıkarılmamalıdır. Dünya komünist hareketi bu yanlışa zaman zaman düşmüş ve zararlı çıkmıştır.

IV. Program, Türkiye'de demokrasi sorununu kategorik olarak, koşulsuz olarak devrim sorununa bağlayan bir programdır. Türkiye kapitalist olduğundan bu yana burjuva anlamda bile sahte demokrasiden başka birşey yaşamadıysa, bunun nedeni bizdeki burjuvanın daha "kötü" insan olması değildir. Avrupa'da burjuva demokrasisi yaşamıyorsa, Avrupa burjuvası daha "iyi" insan olduğundan değildir. Türkiye kapitalizminin demokrasi getirmeye hiçbir düzeyde gücü yoktur. Türkiye'de demokrasi devrim sorunudur.

Bu konuda böyle "seker" olan program, demokrasi konusunda kapsamlı bir çerçeve getirmiştir. Böylece demokrasi, adını ağzından düşürmeyen sahte solcuları her açıdan köşeye sıkıştıracaktır. Programın getirdiği demokratik istemler sosyalizm filan değil, demokrasinin ta kendisidir. Neden hiçbir sol akımın, en başta partimizin oportü-



nist kanadının, demokrasi dedikleri zaman akıllarına bu istemler gelmemektedir? Ne kadar ilginç değil mi? Herkes demokrasi diye bağırıyor da, işte demokrasi budur, bunun dışında gerçek demokrasi yoktur demiyor, bunu istemiyor.

İstemiyorlar çünkü bunların bir kısmı açktan burjuva kuyrukçusudur, bir kısmı ise komünist harekette şu sıralarda ortalıkta gezinen bazı moda görüşleri soru sormadan alıp kullanmaya kalkıştığı için, demokrasi kavgasının komü-

nistler tarafından *nasıl* verilmesi gerektiğini bilmemektedir.

Siyasal demokrasinin *tüm* önemli istemlerinin kapitalizm altında kaderi, uygulanmamak ya da eksik uygulanmaktır. Partimizin oportünistleri bu gerçekten kalkarak demokratik istemleri kapitalist düzenin *verebileceğiyle* sınırlıyorlar. Oportünist ve uzlaşmacı olmasa da bu yaklaşımı "sağduyulu", "gerçekçi" sanan çok hareket de aynı yolu izlemektedir. Oysa IV. Program, bu gerçeği, kapitalizm altında demokrasinin hiçbir zaman tam uygulanmadığı gerçeğini demokrasi savaşımını devrim hedefine *bağımlı kılmamanın* somut maddi tabanı, fırsatı olarak görmektedir. Bu nedenle 'de, demokratik istemlerin reformcu değil devrimci biçimde, burjuva legalitesinin sınırlarını parçalayıcı biçimde öne sürülmesini istemektedir.

IV. Program'da "köylülük" diye bir bölüm konmamıştır. Buradan "Troçkistliğimize" hüküm giydirmesinler. Köylü deyimi, günlük dilde, hatta istersek yazılarda, ama içi düzgün doldurularak kullanılabilir. Bilimsel anlamıyla "köylülük" kapitalizm öncesine aittir. Kırdaki kapitalizm geliştiği ayrışır, kapitalizmin sınıflarına bölünür. Bir kesimi kır burjuvazisi, çoğunluğu küçük burjuvazi, yine bir bölümü kırdaki ve kentte proletarya olur. Türkiye'de de durum budur, ayrılmamış tek bir yığın olarak "köylülük" ve "köylü sorunu" yoktur. Kırdaki kapitalizmin sınıflarının sorunları vardır.

IV. Program komünizmin ilk aşaması olan sosyalizmi, sosyalizmde sınıfları ve sınıf kavgasını, sosyalizmde demokrasiyi anlayışıyla da Türkiye devrimci hareketinde ötekilerin hepsinden ayrılacaktır.

### Program tartışması

Şimdi bu program taslağının en yoğun biçimde tartışılması gereklidir. Fikirlerin üretimi partinin kolektif savaşımının sonucu oldu. Bağlayıcı belge duruma gelme aşamasında da kolektif düşünmeye dayanmalıdır. İkincisi, program partinin ideolojik ve siyasal birliğinin temelidir. Pratik çalışmayı bağlayıcı ve belirleyicidir. Bu nedenle tüm yoldaşların derinliğine öğrenmesi, her yanda bir örnek başarılı pratik çalışma için zorunludur. Üçüncüsü, dışarıdan gelecek eleştirilere yalnızca merkez organ düzeyinde yamı yeterli olamaz. Tüm yoldaşlar gelecek eleştirileri anında çöktürücü biçimde yanıtlayabilmekle yükümlüdürler. Bu üç nedenle, önümüzdeki aylarda programı yoğun biçimde tartışacağız.

Tartışma şöyle bir yol izlerse en uygunu olacaktır. *Birinci aşamada* taslak organlarda tartışılacak ve görüşler

yazılı olarak üst organlara bildirecektir. Bu çalışmanın sonuçları belirleme başlayınca, ikinci aşamada merkezin duyurusuyla yığın örgütlerinde tartışma açılacak ve sonuçlar yine merkeze iletilecektir. Bu aşamada program kamuoyuna açılacaktır. Üçüncü aşamada gelen görüşlerin ışığında program düzeltilecek, yeniden yazılacaktır. Önerilerin kapsamlı bir istatistiği tutulacaktır. Dördüncü aşamada yeni taslak ve öneri istatistiği (ne kadar öneri gelmiş, ne kadarı kabul edilmiş, ne kadarı birleştirilmiş, ne kadarı kabul edilmemiştir vb.) yayınlanacak ve komitelerden onay istenecektir. Program, onaylayan komiteler için o günden itibaren bağlayıcı olacak, onaylamayan komiteler görüşlerini 5. Kongre'ye getireceklerdir. Beşinci aşama olarak TKP 5. Kongresi programı son kez tartışıp karara bağlayacaktır.

Bir noktaya daha dikkat çekmek istiyorum. Yazılı olarak verilecek görüşler iki bölümde hazırlanırsa değerlendirmede kolaylık sağlar. Birinci bölümde genel değerlendirmeler ve öneriler, ikinci bölümde teknik değişiklik önerileri. Her öneri ayrı maddeler halinde ve mümkünse her öneri somut formüller içinde olursa yardımcı olur.

Program tartışmasının böyle bir yol izlemesi belki biraz uzun olacak ama yoğun biçimde tartışılmasını, gözden kaçan yanlışlar varsa düzeltilmesini ve programı derinden öğrenmemizi getirecektir. Bunu yapmadan programı yayınlamak ne olur, yayınlamamak ne olur. Hepimiz programın mantığını tam kavrayıp, o yolda çalışabiliyorsak programın o zaman örgüte bir katkısı vardır. Onun için bu tartışmayı herhangi bir tartışma gibi değil, en önemli, yarınlarmızı hazırlayan bir tartışma olarak alalım ve yoğun olarak tartışalım.

### Program tartışmasını günün görevine bağlamalıyız

Yoldaşlar biliyorsunuz, her yönden ağır bir saldırı altındayız. İdeolojik, siyasal ve son zamanlarda yoğunlaşan biçimde MİT'ten gelen yoğun bir saldırı altındayız. Olsun diyoruz, olacak. Bunlarla basırcımcıyı, Türkiye gibi bir ülkede devrimi nasıl yapar?

Bunlara olağan gözüyle bakıyorum da bazen öyle eleştiriler geliyor ki gerçekten komik oluyor. Örneğin bir gurup, adımı vermeyeyim bilirsiniz, bizi programsız olmakla suçladı. *İşçinin Sesi* kendine parti diyor, programı yok, bizim programımız var, komünist partisi bizi dedi. Arada bir, zaman bulduklarında yayınladıkları merkez organlarında böyle yazdı.

Bu eleştiri sahiplerinin programı gibi

bir program yazmak herhalde çok güç olmazdı. Ağrılarına gitmesin, şaka yollu söylüyorum, bir yoldaşın bir şişe rakıyla iki gecesine mal olurdu en fazla. Böyle eleştiri olmaz. Sonuçta herkes ürünüyle ortadadır. *İşçinin Sesi* de bugünüyle, yarınıyla, ürünüyle ortadadır.

Öte yanda, geniş anlamda düşünürsek, *İşçinin Sesi* hiçbir zaman "programsız" da olmadı. Merkez organ tüm programatik konulardaki başarılı yayınlarıyla pusulasız kalmamamızı sağladı. Program diye bir metnimiz olmadığı zaman bile "programlılardan" çok daha programlı bir hareket etti.



Yoldaşlar, parti içi kavga patladığından bu yana dört tam yıl geçti. Bu dört yıl içinde en önemli bir kazanım, kalıcı bir kadronun ortaya çıkması oldu. Azdır, tüm görevlere koşacak kadar değildir, ama gelişiyor. Önemli olan, değişim eğrisi ne yanadır, düşüyor mu, yükseliyor mu? Yükseliyor. Öte yanda, kadromuz devrimci harekette bilgi birikimi, profesyonel hüner ve yaratıcı çalışma açılarından en seçme kadrolardan biridir.

Böyle kısa sürede bu nitelikte bir kadro oluşumu büyük bir başarıdır. Biz, başkaları gibi hazır birikimi alıp yoğunmuyoruz. Hazır bir potansiyelin üzerine oturuyoruz. Biz yoktan var ediyoruz ve ideolojimiz Türkiye'nin bu koşullarında insanların en güç gelebilecekleri ideolojidir. Buna rağmen böyle ilerliyorsak, bu yarınımızın da nasıl olacağını gösterir.

Dedim ki, en önemli kazanımımız bu siyasal çizgi için canını vermeye hazır

kalıcı bir kadronun çıkmasıdır. Şimdi bu merdivenle binanın ikinci katına çıkmak zorundayız. Kadrolaşmayı, derinliğine ve yaygınlığına örgütlenmeyi geliştirmek zorundayız. Program çalışmasını bu amaçlara bağlayabiliriz. Bu amaçlar uğruna yürütülecek günlük çalışmanın içine oturabiliriz. Öyle de yapmalıyız. O zaman program tartışması soyut bir fikir tartışması olarak kalmaz, o zaman programın varlığı pratik örgüt çalışmasını derhal etkilemeye başlar. Çalışmanın iki yönü de bu kaynasmadan son derece yararlı çıkar.

Şu sıralarda sanki kafamın arkasından biri oturmuş sürekli olarak, "zaman azalıyor" diyor. Gerçekten Türkiye'de zaman azalıyor. Cuntanın içine düştüğü durum gösteriyor. Halk yönetime karşıdır. Diller değişti. Zaman azalıyor. Elimizi çabuk tutmak zorundayız. Şu yaşadığımız son yılları yeni baştan, bir daha baştan yaşamamak için elimizi çabuk tutmak zorundayız.

Böyle giderse tüm devrimci hareket bir kez daha yaya kalacaktır. Bu konuşmanın ilgi alanı kendi örgütümüz olduğu için devrimci hareketin durumunu bir yana bırakalım, ama biz de yaya kalırız. Ufukta haberci bulutları birikmeye başlayan yeni açılımı karşılayabilecek, doyurabilecek durumda değiliz.

Acele etmek zorundayız. Örgütsel, siyasal, teorik açılarından, parasal açıdan, eğitim açısından, sayın ne sayarsanız, çalışmayı arttırmak zorundayız. Çok güzel bir başlangıcımız var. Artık üstüne dayanabileceğimiz bir birikimimiz var. Aneak Türkiye'deki sorun karşısında yetmiyor, gücümüz yetmiyor. Zaman az, hızlı çalışmak zorundayız. Günde 25, 26 saat çalışmak zorundayız. Bir parantez açarak, merkezi kayırma, merkezi her şeyin önüne koyma bilincinin önemini de bir kez daha vurgulayayım.

Yoldaşlar, yapmakta olduğumuz görevin büyük anlamını hepimiz içimizde duyuyoruz. Elbirliğiyle sıfırdan başlayarak bir varlık yaratıyoruz. Biraz önce döndüğümüz çok başarılı yürüyüşümüz bunun en güzel göstergesidir. Bunda hepimizin katkısı var. Bizim yaratıcılığımız, bizim hünerimiz işte bizim örgütümüzdür diyoruz. Öyle bir varlık yaratıyoruz ki, en temiz kalpli, en yulka yürekli ama en acımasız, önündeki hiçbir engeli tanımayacak, ezip geçecek bir varlık. Bizlerden sonra da, nesiller nesiller boyu bekkilğini sürdürecektir. Türkiye'de devlet ve sınıflar yok olana dek kalacak bir mekanizma yaratıyoruz. Bunun heyecanını duyan kadrolar, halkın gönlünü kazanır yoldaşlar. Çünkü içtenlik bulaşıcıdır.

TKP'nin IV. Programı, Türkiye işçi sınıfının, komünizmin yeni ve utkan geleceğinin başlangıcı olsun!